

VZOREC 5

I. DEL

1. Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Delitev rastlinske ali živalske celice se prične z delitvijo:

- A celičnega jedra,
- B citoplazme,
- C vakuole,
- D celične membrane.

3

2. Katerega izmed naštetih ekosistemov uvrščamo med umetne ekosisteme? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Gozd.
- B Mestni park.
- C Morje.
- D Mlako.

3

3. Kisel dež je posledica onesnaženega ozračja. Katere rastline najbolj prizadene? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Kritosemenke.
- B Mahove.
- C Praproti.
- D Iglavce.

3

4. Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Paramecija uvrščamo med:

- A bičkarje,
- B korenonožce,
- C migetalkarje,
- D trosovce.

3

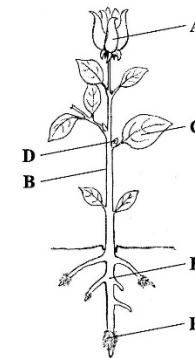
5. Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Snovi, ki gradijo polžjo hišico, izloča:

- A glava,
- B drobovjak,
- C mišičasta noga,
- D enodelni plašč.

3

6. V stolpcu so naštetih deli semenke. Na črto pred posameznim delom vpiši črko, ki označuje ta del na sliki.



- 1 ____ zeleni list
- 2 ____ koreninski laski
- 3 ____ popek
- 4 ____ glavna korenina

12

7. V levem stolpcu so naštetih deli centralnega živčevja. Na črto pred posameznim delom v levem stolpcu vpiši ustrezno črko iz desnega stolpca.

- | | |
|------------------------------|---|
| 1 ____ veliki možgani | A zaznava vplive iz okolja |
| 2 ____ mali možgani | B imajo čutilna, gibalna in povezovalna območja |
| 3 ____ podaljšana hrbtenjača | C nadzoruje refleksno odzivanje organizma |
| 4 ____ hrbtenjača | D usklajujejo delovanje mišic in ravnotežje |
| | E nadzoruje bitje srca, dihanje in krvni tlak |

12

8. Ali je mogoče, da je človek gluha, če je njegovo čutilo za sluh popolnoma zdravo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Da, če sta okvarjena slušni živec in center za sluh v možganih.
- B Ne, to ni mogoče.
- C Da, če je sluhovod poln ušesnega masla.
- D Da, če je uhelj premajhen.

3

9. Kateri del očesa poskrbi, da imamo vedno ostro sliko? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Steklovina.
- B Žilnica.
- C Rumena pega.
- D Leča.

3

10. Žrelo je sestavni del dveh organskih sistemov. Katerih? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Spolnih žlez in prebavil.
- B Mišičja in okostja.
- C Dihal in prebavil.
- D Živčevja in čutil.

3

II. DEL

11 A

Naše telo gradi več kot 200 kosti. Te se med seboj razlikujejo po obliki, zgradbi in nalogah.

a) Kako imenujemo edino premično kost na obraznem delu glave in zakaj se lahko samostojno premika?

Premična kost na obrazu je _____.

Premika se zato, ker je _____.

3

b) Kost je živi del telesa. Naštet tri razloge za to trditev.

A _____

B _____

C _____

3

c) Kako imenujemo poškodbo, ki nastane, če sklepna glavica skoči iz sklepne jamice in se sama ne povrne v prvotni položaj?

Napiši dva znaka tako poškodovanega sklepa.

3

11 B

Čutila omogočajo zvezo z zunanjim svetom.

- a) Manca se je igrala na igrišču. Sedla je na vrtiljak. Sošolec ga je močno zavrtel. Ko je stopila z vrtiljaka, se ji je vrtelo v glavi in imela je občutek, da se okoli nje vse vrti.

Katero čutilo zaznava položaj našega telesa in kje se nahaja?

Čutilo se imenuje _____.

nahaja se _____.

3

- b) Pojasni, zakaj se je Mancici pojavil občutek vrtenja, čeprav je mirovala.

3

- c) Ali se bo Mancici vrtenje v glavi umirilo? Pojasni svoj odgovor.

3

12 A

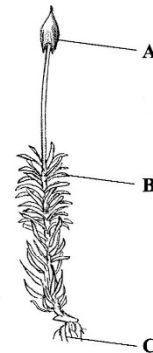
Mahovi so preprosta skupina kopenskih rastlin.

- a) V katero kraljestvo uvrščamo mahove?

Kako imenujemo združbo mahov, ki prevladujejo na vlažnih tleh?

3

- b) Slika prikazuje zgradbo mahu.



Poimenuj tri dele mahu, ki so na sliki označeni s črkami.

A _____

B _____

C _____

3

- c) 1kg šotnega mahu vpije kar 7 kg vode. Razloži, kakšen pomen ima to za gozdni ekosistem.

3

12 B

Tudi človeka uvrščamo v kraljestvo živali, saj ga z nekaterimi skupinami živali družijo mnoge telesne značilnosti.

- a) V katero poddeblo živalskega sistema spadamo ljudje?

Naštej dve značilnosti, ki sta skupni človeku in drugim predstavnikom tega živalskega poddebla.

3

- b) Navedi latinsko ime za človeško vrsto.

Navedi eno (že izumrlo) vrsto človečnjakov.

3

- c) Naštej tri lastnosti, ki uvrščajo človeka k sesalcem.

A _____

B _____

C _____

3

13 A

Na šolskem vrtu so učenci na gredicah, zasejanimi z različnimi vrstami vrtnin, nabirali polže. Rezultate so zapisali v preglednico.

Vrtnina	solata	korenje	čebula	buče	koleraba
Število polžev	42	15	3	18	30

- a) Katera od zapisanih vrtnin je med polži najbolj in katera najmanj priljubljena?

Najbolj: _____

Najmanj: _____

3

- b) S čim dihajo kopenski polži in s čim vodni polži?

Kopenski polži dihajo s _____, vodni pa s _____

3

- c) Naštej glavne skupine mehkužcev.

A _____

B _____

C _____

3

13 B

Z vdihom in izdihom se v pljučih izrabljen zrak menjava s svežim zrakom. Preglednica prikazuje delež posameznih plinov v vdihanem in izdihanem zraku.

Vrsta plina	Delež plina pri vdihu	Delež plina pri izdihu
kisik	21%	15%
ogljikov dioksid	0,03%	5%
dušik	78,4%	74%
vodna para	0,5%	6%

a) Kako se spremeni delež izdihanega kisika v primerjavi z vdihanim in zakaj?

Sprememba: _____

Razlog spremembe: _____

3

b) Delež katerih plinov se v izdihanem zraku poveča in zakaj?

Plini: _____

Razlog povečanja: _____

3

c) Naštej tri dejavnike, ki vplivajo na količino izmenjanega zraka v pljučih.

A _____

B _____

C _____

3

14. Biološki poskus

Pri pouku biologije si v okviru praktičnega dela opazoval deževnika.

a) Kaj bi se zgodilo, če bi pri poskusu gojišče z deževniki pretirano zalil z vodo?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Slabše bi mešali zgornji sloj prsti.
- B Prst bi mešali mnogo hitreje.
- C Prišli bi na površje ali pa poginili.
- D Intenzivno bi se začeli pariti.

3

b) V kozarec z deževniki smo dodali še nekaj gnojila. Kaj smo lahko opazili po dveh tednih v posodi?

2

SKUPNO ŠTEVILO TOČK: 107

Vzorec 5

I. DEL

1. A 3 točke
2. B 3 točke
3. D 3 točke
4. C 3 točke
5. D 3 točke
6. 1C, 2F, 3D, 4E 12 točk
(vsaka pravilna povezava 3 točke)
7. 1B, 2D, 3E, 4C 12 točk
(vsaka pravilna povezava 3 točke)
8. A 3 točke
9. D 3 točke
10. C 3 točke

II. DEL

11 A

- a) spodnja čeljustnica 1 točka
povezana s sklepom 2 točki
b) A Gradijo jo celice, tkiva. 1 točka
B V pokostnici so žile, ki prinašajo kosti hranilne snovi. 1 točka
C Kost raste. 1 točka
(Če se udarimo nas boli, ker so v pokostnici živci; če si jo zlomimo, se zaceli.)
c) Izpah. 1 točka
Bolečina, otekline (negibljiv, pomodrel). 2 točki

11 B

- a) čutilo za ravnotežje 1 točka
v notranjem ušesu 2 točki
b) Tekočina v polkrožnih kanalih se je zaradi vrtenja še vedno premikala, kar je imelo
za posledico vzdraženje ravnotežnih čutnic. 3 točke
c) Da. 1 točka
Občutek vrtenja se bo umiril, ko se bo tekočina v treh polkrožnih kanalih umirila. 2 točki

12 A

- a) V kraljestvo rastlin. 1 točka
Šotišče. 2 točki
b) A sporangij 1 točka
B lističi 1 točka
C rizoidi 1 točka

- c) Šotni mahovi vodo vpijajo in delujejo kot zbirnik vode, kar je pomembno za gozdno
rastlinje v sušnih obdobjih. 3 točke

12 B

- a) V poddeblo vretenčarjev. 1 točka
Notranje ogrodje, hrbtnica, sestavljena iz vretene (parne okončine, glava, trup in
kratak rep). 2 točki
(vsak pravilna navcdba 1 točka)
b) Homo sapiens. 2 točki
Starodavni misleči človek (vzravnan človek, spretni človek, australopitek). 1 točka
c) A Zaredek se razvija v maternici. 1 točka
B Telo je pokrito z dlako. 1 točka
C Dojenček se hrani z materinim mlekom. 1 točka
(Različno oblikovani zobje.)

13 A

- a) Najbolj: solata
Najmanj: čebula 3 točke
b) pljuči, škrgami 3 točke
c) A polži 1 točka
B školjke 1 točka
C glavonožci 1 točka

13 B

- a) Sprememba: Zmanjša se za 6%. 1 točka
Razlog spremembe: 6% kisika ostane v telesu (6% se ga porabi pri
celičnem dihanju). 2 točki
b) Plini: ogljikov dioksid, vodna para 1 točka
Razlog povečanja: Ker sta to glavna odpadna produkta pri celičnem dihanju. 2 točki
c) A telesni napor 1 točka
B zdravstveno stanje 1 točka
C starost 1 točka
(telesna kondicija, dolžina vdih in izdih)

14.

- a) C 3 točke
b) Manjše število živih deževnikov. 2 točki